

סופרים שהלכו לעולמם

מאת : אוריאל אופק

מרגלית בנאי ז"ל

ביום י"ד בסיון (12.6.76) מתה לאחר מחלה ממארת הסופרת **מרגלית בנאי**, והיא בת 48 בלבד. לאחר שסיימה את לימודיה התיכוניים התנדבה מרגלית בנאי לפלמ"ח, השתתפה בפעולות מחתרת, נעצה בידי הבריטים ו'ישבה' בלאטרון, שם אירגנה את פעולות התרבות של העצירים. במלחמת-העצמאות היתה חברה בלהקת הצי"ז בטרון, ולאחר שיחרורה הופיעה זמן-מה בתיאטרון מקצועי. אחר-כך התמסרה בעיקר לכתיבה לילדים; השתתפה בשבועוני נוער, חיברה תסכיתים לרדיו והפיקה תקליטים רבים. כן חיברה, יחד עם בעלה הרברט רסקול, ספרים בלשון האנגלית. בשנותיה האחרונות התגוררה בערד ואירגנה את תערוכת "אמנויות המדבר", אותה התכוונה לעשות למכון-קבע לאמני הנגב.

בקרב הילדים נודעה מרגלית בנאי בכינוי "אמא של פצפונת", בזכות שני ספריה החינניים על יעל הקטנה מן הנגב. ארבעת ספרי-הילדים שלה הם:

"בעקבות האוצר, ציירה: רינה דניאל, הוצאת צ'צ'יק, 1958.

קורותיה של משלחת ארכיאולוגית, שירדה לחפור בנגב ועוררה את חשדם של הבדואים, כי היא באה לחשוף אוצר אגדי נעלם. באותה עת יצאו רמי התימני ובן השייך הבדואי לחפש את ברכת המדבר, ולאחר תלאות וסכנות גילו באר מים חיים. הסיפור הדו-מישורי רווי אוירת מיסתורין, תיאורי נוף רעננים ומוסר-השכל: האוצר האמיתי הוא המים הנותנים חיים.

"בן השייך", צילם: שלמה סוריאנו, הוצאת קרני, 1958.

סיפור ידידותם של ילד יהודי ובן השייך הבדואי כרקע לתיאור חיים של נוודי

המדבר ; יש בספר אהדה למסורת הבדואית ולמנהג הכנסת-האורחים ותצלומים מרשימים ורבי הבעה.

"פיצפונת", ציירה : פרידל שטרן, הוצאת "מסדה", 1965.

סיפור קורותיה של יעל בת הנגב, הנקלעת להרפתקה ארכיאולוגית, כתוב בסגנון אישי, שיש בו הומור רענן ולגלוג סלחני לעולם המבוגרים ; הוא מעורר את הקורא הצעיר להזדהות עם 'פיצפונת' הנבונה ורבת-התושיה ומקנה לו ידיעות ראשוניות בארכיאולוגיה וב...פעולות המשטרה.

"פצפונת והגינג'ים", ציירה : פרידל שטרן, הוצאת קרני, 1968.

עלילות שני אחיה התאומים של פצפונת, היוצאים לתחרות 'מלכת העזים' באילת, מצילים מפעל-קידוח מחבלה ומשכינים שלום בין הקודחים לבין הבדואים. ככל סיפוריה האחרים של מרגלית בנאי, יש גם בספר משובח זה מתח, הומור וערכים אנושיים.

זאב דומניץ ז"ל

בכ"ט בסיון (27.6.76) מת בתל-אביב המחנך והסופר הוותיק זאב דומניץ. המנוח נולד בעיירה סטארוביץ (רוסיה הלבנה) בחנוכה תרס"ב (27.12.1902) ולמד בנעוריו ב'חדר מתוקן' ובישיבת סלובודקה (שנדדה בשנות המלחמה לאוקראינה). בגיל 18 ברח מרוסיה, ולאחר נדודים ותלאות הגיע לוויילנא, שם סיים סמינר למורים. בשנת 1926 עלה לארץ ולמד באוניברסיטה העברית בירושלים. אחר-כך נשלח על-ידי הסוכנות היהודית לבולגריה וניהל את פעולות התרבות של תנועות-הנוער הציוניות. לאחר שובו לארץ לימד בבתי-ספר ברמת-גן, בך-שמן ותל-אביב, ניהל מוסדות חינוך והקים דורות של תלמידים.

דומניץ פירסם עשרות שירים וסיפורים בעתוני ילדים ונוער וחיבר כמניין ספרים, מהם יוזכרו :

"בשביל אצל בדוים" (1944).

סיפור לכידתם והיחלצותם של צעירים יהודים מידי בני המדבר.

"פלוגת הפרטיזנים", (הוצאת "יזרעאל", 1951).

בנו של רב העיירה מקבל את הפיקוד על פלוגת פרטיזנים במלחמת-העולם הראשונה, מארגן פעולות-נקם ומפיל את חיתתו על הפרועים האוקראינים. סיפור מרתק

ומאלף, המעוגן במציאות הסוערת שלאחר המהפכה הרוסית ומציג את הצעירים היהודים המחפשים דרך־חיים חדשה.

"טבילת אש" (1956) — מחרוזת סיפורים מחיי שומרים ולוחמים בארץ ובגולה.

"ארנב השובב" (1962) — צרור סיפורים קצרים לבני הגיל הרך.

"שפיריות" (1965) — מחרוזת שירים וסיפורים מחוויזים לטף.

"חלום התאומים", (הוצאת מחברות לספרות, 1968) — מסע חלומי, הכתוב בחריזה חפשית על צעצועים שירדו בג'יפ לאילת. כבמרביית יצירותיו של דומניץ — לפנינו סיפור הנעים לקריאה, כתוב בלשון בהירה ומצטיין בערכים של ידידות, מסירות והושטת יד עוזרת.

דוד כהן

בכ"ב באב תשל"ו (18.8.76) נפטר בעפולה, בשנה ה־82 לחייו, איש־האגדה דוד כהן ואביו־הנוער העובד". בגיל 11 יצא דוד כהן מעיירת־מולדתו סלובודקה (רוסיה־הלבנה) ונדד בין עיירות אירופה המזרחית. בשנת 1924 עלה לארץ, הקים את תנועת "הנוער העובד", עמד בראשה עשרות שנים וערך את עתונה "במעלה".

במשך שנים היה דוד כהן סר אל סניפי "הנוער העובד" ומספר אגדות יהודיות לחניכיו הצעירים — על צדיקים נסתרים, נערים קשיי־יום, בוני הארץ ומגיניה. האגדות נדפסו בעתוני ילדים ונוער וכונסו בספרים: "אשר שמעתי וסיפרתי" (1946), "אגדות כנרת" (1949), "אגדות מתנגנות" (1955), "רינת נעורים" (תשכ"ד), "שערים נפתחים" (1966), "ילדי ישראל קודש" (1972) ועוד. על אגדותיו של דוד כהן כתב דב סדן דברים קולעים אלה:

"אם תבדוק יפה יפה תמצא סיפורים שהמשורר גבר בהן על המחנך ותמצא סיפורים שהמחנך גבר בהם על המשורר; אך ביחוד תמצא סיפורים, שבהם המשורר והמחנך כשתי כפות מאזניים, שכל אחת כביכול אוזרת מלוא כוחה להכריע את ריבתה והן מעויינות ועומדות בכוחה של מתיחות".